لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

الأصول الثلاثة

(د اسلام دري اساسي اصول)

ليکنه
شيخ محمد بن عبد الوهاب
(رحمت الله عليه)

ژباړنه
عبد النافع زُلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الأصول الثلاثة

(د اسلام درې اساسي اصول)

ليکنه

شيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمت الله عليه)

ژباړنه

عبد النافع زلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
محمد بن عبد الوهاب بن سليمان
الأصول الثلاثة . / محمد بن عبد الوهاب بن سليمان .- الرياض، ١٤٢٤هـ.
٤٨ ص ، ١٢ × ١٧ سم
ردمك : ٧-٤٤٤-٢٩-٩٩٦٠
(النص باللغة البشتو)
١- العقيدة الإسلامية ٢- التوحيد أ- العنوان
ديوي ٢٤٠ ١٤٢٤/٥٩٢١

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩٢١
ردمك : ٧-٤٤٤-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

پوه شه - الله دې په تا رحم وکړي- چې په مونږ د څلورو مسائلو زده کړه فرض ده:

لمړی: علم او پوهه، او هغه دا چې الله ﷻ، او دهغه پيغمبر ﷺ، او اسلام په دلايلو سره وپيژنو.

دوهم: په هغه عمل کول.

دريم: هغه ته دعوت کول (رابلل).

څلورم: د هغه په تکليفونو باندې صبر کول.

او دليل يې د الله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: بِسْمِ اللّـــه الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿وَالْعَصْرِ * إِنَّ الإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ * إِلاَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ [د العصر سورت: ۱-۳ آيتونه]

ترجمه: په نامه د الله چې ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونکی دی (شروع کوم). قسم په زمانه، بيشکه انسان په زيان کښې دی، پرته له هغو کسانو چې ايمان يې راوړ او نيک عمل يې تر سره کړ، او يو بل ته يې دحق سپارښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وصيت) وکړ، او يو بل ته يې دصبر او ثبات سپارښت وکړ.

امام شافعي رحمت الله عليه ويلي دي: «که چيري الله ﷻ د خلکو لپاره ددغه سورت څخه پرته بل څه د حجت او دليل په توګه نه واى ليږلي، نو (دا به) دوى لره بس وو».

بخاري رحمت الله عليه ويلي دي: باب دى ددې خبري چي علم له عمل څخه مخکي دى[1].

او دليل يې د الله ﷻ دا قول دى چي فرمايي: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ﴾ [د محمد سورت: ١٩ آيت]

ترجمه: نو پوه شه چي بيشکه له الله څخه پرته بل دعبادت وړ معبود نشته، او دخپلي ګناه بخښنه وغواړه.

نو علم يې مخکي له قول (وينا) او عمل څخه ذکر کړ.

❊ ❊ ❊

پوه شه -الله دي په تا رحم وکړي- چي پر هر مسلمان نر او ښځي ددا دريو مسائلو زده کول او په هغي عمل کول

(١) صحيح البخاري ٢٢/١ کتاب العلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض دي:

لمړی: دا چې الله ﷻ مونږ پیدا کړي یو، او رزق یې راکړی دی، او خوشي (هسې) یې نه یو پرې ایښي، بلکه مونږ ته یې پیغمبر رالېږلی دی، نو څوك چې دهغه پیروي او اطاعت وکړي جنت ته به ولاړ شي، او څوك چې دهغه نافرماني وکړي دوزخ ته به ولاړ شي.

ددې خبرې دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولاً شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولاً ۞ فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلاً﴾[د المزمل سورت: ١٥، ١٦ آيتونه].

ترجمه: (ای خلکو) بیشکه تاسي لره مونږ (داسې) یو پیغمبر لېږلی دی، چې پر تاسي باندې شاهد دی، لکه چې مو فرعون ته یو پیغمبر لېږلی وو، خو فرعون دهغه پیغمبر نافرماني وکړه، نو له همدې کبله مو هغه ډېر سخت ونیوه.

دوهم: دا چې الله ﷻ دا نه خوښوي چې دهغه سره په عبادت کې څوك شریك ونیول شي، که دا شریك الله ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

نژدې ملائکه (پرښته) وي او که دالله دجانبه استول شوی نبي وي.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [د الجن سورت: ۱۸ آیت]

ترجمه: او جوماتونه خاص خدای لره دي، نو دخدای سره بل هیڅوك مه بولئ.

دریم: څوك چې دپیغمبر ﷺ اطاعت او پیروي وکړي، او په یو خدای ﷻ ایمان راوړي، نو هغه ته روا نه دي چې دهغه چا سره دوستي او محبت وکړي چې دالله ﷻ او دهغه دپیغمبر دښمن وي، که څه هم ډیر نژدې دوست او خپل یې هم وي.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:

﴿لاَ تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُوْلَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلاَ إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [دالمجادله سورت: ۲۲ آيت]

ترجمه: داسي خلك به ونه مومې چي (له يوې خوا) په خداى او دآخرت په ورځ ايمان ولري، او (له بلي خوا) له هغو كسانو سره چي دخداى او دهغه دپيغمبر سره شخړه كوي ملګرتيا وكړي، كه څه هم (دغه شخړه كوونكي) ددوى پلرونه يا زامن يا ورونه يا خپلوان وي، همدوى دي چي خداى ددوى په زړونو كښي ايمان ځاى په ځاى (مضبوط) كړى دى، او دوى ته يې له خپل نزد څخه په يوه روح سره قوت وركړى دى، او دوى به په داسي جنتونو كښي داخل كړي چي دهغو (تر ونو) لاندي ويالې بهيږي، او هلته به تل تر تله واوسيږي، خداى له دوى څخه خوشحاله شويدى او دوى (هم) له هغه څخه خوشحاله دي، دوى دخداى ګوند (لښكر) دى، پوه شئ چي بيشكه دخداى ګوند (لښكر)، همدوى دي بريالي (كامياب).

***

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شه -الله ﷻ دي تا خپلي لاري ته هدايت کړي- چي دابراهيم ؑ دين او لاره داده چي يوازي دالله ﷻ عبادت په اخلاص سره وکړې، او په همدې سره الله ﷻ ټولو خلکو ته امر کړی، او د همدې لپاره يې پيدا کړي دي، لکه څنګه چي فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [دالذاريات سورت: ٥٦ آيت]

ترجمه: پيريان او انسانان مي ندي پيدا کړي مګر ددې لپاره چي زما عبادت وکړي.

او دعبادت څخه مراد دالله ﷻ په وحدانيت سره پيژندل دي، او له ټولو لوی کار چي الله ﷻ په هغه سره (بندګانو ته) امر کړی دی هغه توحيد دی، او توحيد دادی چي يوازي ديوه الله ﷻ عبادت وکړې شي، او له ټولو نه لوی کار چي له هغه نه يې (بندګان) منع کړيدي هغه شرك دی، او شرك دادی چي دالله ﷻ سره په عبادت کي بل څوك شريك شي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَاعْبُدُواْ اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا﴾[دالنساء سورت:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۶ آیت]

ترجمه: او د خدای عبادت وکړئ او د هغه سره هیڅ شی مه شریکوئ.

که تا ته وویل شي: چي هغه دري اصول (اساسي خبري) کومي دي، چي پر انسان يې زده کړه فرض ده؟

نو (په ځواب) کي ورته ووايه: چي هغه دادي: چي بنده خپل پروردګار، خپل دين، او خپل پيغمبر محمد ﷺ وپيژني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول اصل

[دخپل پروردګار پيژندل]

کله چي تا ته وويل شي: ستا پروردګار څوك دی؟

نو ووايه: چي زما پروردګار هغه ذات دی چي زه يې پاللی يم، او ټول جهان (عالم) يې په خپل نعمت سره پاللی دی، او هماغه زما معبود (خدای) دی، او پرته له هغه څخه بل معبود نه لرم.

ددې خبري دليل د الله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [دالفاتحه سورت: ٢ آيت]

ترجمه: ټولي ستايني يوازي الله لره دي، چي دعالميانو پالونکی دی.

او پرته د الله ﷻ څخه نور ټول مخلوقات عالم بلل کيږي، او زه ددې عالم يو جز يم.

کله چي تا ته وويل شي: خپل پروردګار دي په څه سره پيژندلی دی؟

نو ووايه: چي دهغه په نښو او مخلوقاتو سره، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه، ورځ، لمر، او سپوږمۍ دهغه له نبنو څخه دي، او اوه آسمانونه، اوه ځمکې او کوم شيان چې په هغې کې دي، او يا ددواړو تر منځ دي، دهغه له مخلوقاتو څخه دي.

ددې خبرې دليل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لاَ تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلاَ لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [دفصلت سورت: ۳۷ آيت]

ترجمه: او دهغه له آيتونو (دقدرت ددلائلو) څخه شپه او ورځ، لمر او سپوږمۍ دي، نه لمر ته سجده وکړئ او نه (هم) سپوږمۍ ته، (بلکه) هغه خدای ته سجده وکړئ چې هغوی يې پيدا کړي دي، که تاسې يوازې دهغه عبادت کوئ.

او دا قول چې فرمايي: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللّهُ رَبُّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْعَالَمِينَ﴾ [دالاعراف سورت: ٥٤ آیت]

ترجمه: بیشکه چي ستاسي پروردګار هغه الله دی چي آسمانونه او ځمکه يې په شپږو ورځو کښې پیدا کړل، او بیا يې پر عرش باندي استواء وکړه، شپه لکه پردې غوندي پر ورځ باندي غوړوي، هره یوه په تلوار سره بله طلبوي، او لمر، سپوږمۍ او ستوري يې چي دهغه تر فرمان لاندي دي (پیدا کړیدي)، هو، پیدا کول او حکم فرمایل خاص هغه لره دي، خدای برکت والا دی، دعالمیانو پروردګار دی.

او د (رب) څخه مراد معبود (دعبادت مستحق) دی، دلیل يې دالله جل جلاله دا قول دی چي فرمایي: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۞ الَّـذِي جَعَـلَ لَكُـمُ الأَرْضَ فِرَاشاً وَالسَّمَاء بِنَاء وَأَنزَلَ مِنَ السَّـمَاء مَاء فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقاً لَّكُمْ فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۲۱، ۲۲ آیت]

ترجمه: ای خلکو، دخپل پروردګار عبادت وکړئ، هغه (پروردګار) چي تاسي او له تاسي څخه مخکښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسان یې پیدا کړي دي، ددې لپاره چې پرهیز ګار شئ، هغه (ذات) چې ځمکه یې تاسي ته فرش او آسمان یې (لکه) چت (غوندي) جوړ کړی او اوبه یې د آسمان څخه رانښکته کړي چې دهغې په وسیله یې ستاسو دروزئ دپاره (هر ډول) میوي ایستلي دي، نو په داسي حالت کښې چې (په حقیقت) پوهیږئ له خدای سره شریکان مه ګرځوئ.

ابن کثیر رحمت الله علیه وایي: «هغه ذات چې ددې شیانو خالق او پیداکونکی دی، هماغه دعبادت وړ دی»(۱).

او د عبادتونو ټول هغه انواع او قسمونه چې الله ﷻ پرې امر کړی دی، لکه: اسلام، ایمان، احسان، دعا، ویره، امید، توکل، (دالله څخه) دثواب طمع لرل، او د

(۱) ابن کثیر دنوموړو دوو آیتونو دذکر کولو څخه وروسته وایي: «ددې آیتونو مضمون دادی: چې الله ﷻ خالق، رازق، ددنیا او دهغه داوسیدونکو مالك او رازق دی، نو ځکه خو ددې لائق دی چې یوازي دهغه عبادت وشي، او بل څوك ورسره شریك ونه ګڼل شي، الله ﷻ فرمایي: ﴿فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۲۲ آیت] ترجمه: نو پداسي حال کي چې (په حقیقت پوهیږئ) له خدای سره شریکان مه ګرځوئ.

دابن کثیر تفسیر ۵۵/۱ دي وکتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عذاب څخه يې ويريدل، خشوع، (دالله ﷻ) ويره په زړه کې ساتل، رجوع کول، مرسته او مدد غوښتل، پناه غوښتل، فرياد کول، ذبح (حلاله) کول، نذر کول، او داسې نور هغه عبادات چې الله ﷻ پرې امر کړی دی ټول خاص الله ﷻ لره دي.

ددې خبرې دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:
﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [دالجن سورت: ۱۸ آيت]

ترجمه: او جوماتونه خاص خدای لره دي، نو دهغه سره بل هيڅوك مه بولئ.

نو څوك چې لدې عبادتونو څخه څه شی دالله ﷻ څخه پرته بل چا لره وکړي، هغه مشرك او كافر ګڼل کيږي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:
﴿وَمَن يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لاَ بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِندَ رَبِّهِ إِنَّهُ لاَ يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾[دالمومنون سورت: ۱۱۷ آيت]

ترجمه: او هر څوك چې له خدای سره بل معبود وبولي، او (حال دا چې په ښکاره توګه) دخپل دغه کار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاره دليل نلري، نو بيشکه چي دهغه حساب دهغه له پروردګار سره دی، او بيشکه کافران (هيڅکله) نه بريالي کيږي.

او دا حديث: «الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ»[1].

ترجمه: دعا دعبادت مازغه (روح او جوهر) دی[2].

او دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ

---

(۱) ترمذي په کتاب الدعاء ۴۵۶/۵ (۳۳۷۱) نمبر حديث سره روايت کړی او ويلي يي دي: چي دا حديث غريب دی، په دغه لفظ سره يوازي ابن لهيعه روايت کړی دی، او الباني هم هغه ضعيف بللی دی، دالباني تعليقات پر مشکات باندي (۲۲۳۱) نمبر حديث، او ضعيف الجامع (۳۰۰۳) نمبر حديث دي وکتل شي.
او لدي ښخه غوره حديث هغه حديث دی چي خپله ترمذي دنعمان بن بشير ښخه مرفوع روايت کړيدی او الفاظ يي دادي: «الدعاء هو العبادة» يعني: دعاء خپله عبادت دی.
ترمذي ۴۵۶/۵ کتاب الدعاء (۳۳۷۲) نمبر حديث دي وکتل شي، او ترمذي ويلي دي: دا حديث حسن او صحيح دی.
او همدارنګه دا حديث ابوداود په کتاب الصلاة ۷۶/۲ (۱۴۷۹) نمبر حديث سره، او ابن ماجه په کتاب الدعاء ۱۲۵۸/۲ (۳۸۲۸) نمبر حديث سره هم روايت کړيدی.

(۲) ددې حديث مطلب دادی: چي دعا دعبادت يو لوی رکن، او دهغې روح او جوهر دی، ځکه انسان هله الله ﷻ ته دعا کوي چي دمخلوقاتو ښخه يې اميد قطع شي، او دا دتوحيد، اخلاص او عبادت له ټولو ښخه لويه درجه ده چي انسان په بشپړ اخلاص او کامله توجه سره الله ﷻ ته دعا وکړي. (ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [دغافر سورت: ٦٠ آيت]

ترجمه: او ستاسي پروردګار وويل: زما عبادت وکړئ تر څو چي ستاسي (غوښتني) قبولي کړم (ومنم)، بيشکه هغه کسان چي زما له عبادت څخه تکبر کوي، هرومرو به په خواري (او سپکتيا) سره دوزخ ته ننوځي.

دالله ﷻ څخه دويريدلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿فَلاَ تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ [دآل عمران سورت: ١٧٥ آيت]

ترجمه: ددوی څخه مه ويريږئ، او زما څخه وويريږئ که ايمان لرئ.

دالله ﷻ رحمت داميد ساتلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿فَمَن كَانَ يَرْجُو لِقَاء رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا وَلاَ يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [دالکهف سورت: ١١٠ آيت]

ترجمه:نو هر څوك چي دخپل پروردګار دليدلو هيله لري نو بنايي چي نيك عمل وکړي او هيڅوك دخپل پروردګار په عبادت کښي شريك نکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر الله ﷻ دتوکل کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُواْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ [دالمائده سورت: ۲۳ آیت]

ترجمه: او پر خدای توکل وکړئ که تاسي ایمان لرونکي یاست.

او دا قول چي فرمایي: ﴿وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ [دالطلاق سورت: ۳ آیت]

ترجمه: او هر څوك چي پر خدای باندي توکل وکړي، همدی (خدای) ورته بس او کافي دی.

دالله ﷻ ثواب ته دامید لرلو، او دهغه دعذاب څخه دویریدلو، او هغه ته دخشوع کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ﴾[دالانبیاء سورت: ۹۰ آیت]

ترجمه: بیشکه چي دوی (داسي خلك) وو چي په نیکیو او دخیر په کارونو کښي یو له بل څخه وړاندي کیدل، او مونږ به یې (زمونږ دمرحمت څخه دبر خور کیدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هیله) او (زمونږ دعذاب) له ویرې بللو، او یوازي مونږ ته تواضع کونکي وو.

(په زړه کي دالله جَلَّ جَلالُهُ نه دویري لرلو دلیل دالله جَلَّ جَلالُهُ دا قول دی چي فرمایي: ﴿فَلاَ تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي﴾ [دالبقره سورت: ١٥٠ آیت]

ترجمه: نو له هغوی څخه مه ویریږئ، او له ما څخه وویریږئ.

(الله جَلَّ جَلالُهُ ته) درجوع کولو دلیل دالله جَلَّ جَلالُهُ دا قول دی چي فرمایي: ﴿وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ﴾ [دالزمر سورت: ٥٤ آیت]

ترجمه: او خپل پروردګار ته رجوع وکړئ او هغه ته غاړه کیږدئ.

(دالله جَلَّ جَلالُهُ څخه) دمرستي او مدد غوښتلو دلیل دالله جَلَّ جَلالُهُ دا قول دی چي فرمایي: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ [دالفاتحه سورت: ٥ آیت]

ترجمه: یوازي ستا عبادت کوو، او یوازي ستا څخه مرسته غواړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا حديث: «إِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ»[۱].

ترجمه: کله چي مرسته او مدد غواړې نو دالله ﷻ څخه يې وغواړه.

(دالله ﷻ څخه) دپناه غوښتلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۞ مَلِكِ النَّاسِ﴾ [دالناس سورت: ۱ آيت]

ترجمه: ووايه: پناه غواړم دخلکو په پروردګار.

(الله ﷻ ته) دفرياد کولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ﴾[دالانفال سورت: ۹ آيت]

---

(۱) دا دپيغمبر ﷺ دهغه وصيت يو جز دی چي ابن عباس رضي الله عنهما ته يې کړی وو، او پيغمبر ﷺ په هغه کي ابن عباس ته داسي فرمايلي دي: اې هلکه، زه تاته دا څو خبري ښايم: چي دالله ﷻ داحکامو حفاظت وکړه، نو هغه به ستا حفاظت وکړي، او دالله ﷻ داحکامو حفاظت وکړه، نو الله ﷻ به هميشه (ستا دمدد دپاره) ستا په وړاندي وي، او کله چي سوال کوې، نو دالله ﷻ څخه سوال وکړه، او کله چي مرسته غواړې، نو دالله ﷻ څخه يې وغواړه...
دا حديث ترمذي ۶۶۷/۴ په کتاب صفة القيامة (۲۵۱۶) نمبر حديث، او احمد په مسند کي ۲۹۳/۱، ۳۰۷ نمبر حديث سره روايت کړی دی، او ترمذي ويلي دي: چي دا حديث حسن او صحيح دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: هغه وخت یاد کړئ کله مو چي دخپل پروردګار څخه مرسته غوښتله، نو هغه ستاسي (غوښتنه) ومنله.

الله ﷻ ته دذبح (حلاله) کولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَاْ أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ [دالانعام سورت: ۱٦۳-۱٦٤ آيتونه]

ترجمه: ووايه بيشکه زما لمونځ، زما قرباني، زما ژوندون او زما مرګ (ټول) الله لره دي چي پروردګار دعالميانو دی. هيڅ شريك ده لره نشته، او په همدې (توحيد) باندي زه مامور شوی يم، او زه لومړی دمسلمانانو څخه يم.

او دا حديث: «لَعَنَ اللّهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللّهِ»[1].

ترجمه: الله ﷻ په هغه چا لعنت کړی دی چي دالله څخه پرته بل چا ته ذبح (حلاله) کوي.

---

(۱) دا حديث مسلم (دنووي شرح ۱۳/۱۲۲، ۱۲۳) په کتاب الأضاحي کي په (۱۹۷۸) [۴۳، ۴۴، ۴۵] نمبر سره روايت کړيدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الله ﷻ) تـه دنـذر کولـو دلـیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايـي: ﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا﴾

[دالانسان سورت: ۷ آيت]

تـرجمه: دوی (خـپل) نذرونـه تـر سـره کـوي، او دهغـي ورځي څخه ويريږي چي شر يې چاپيرونکی او ښکاره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم اصل

داسلام دين په دلائلو سره پيژندل

داسلام دين دادی چي (بنده) يوازي الله ﷻ ته دهغه په وحدانيت په منلو تسليم شي، او دهغه اطاعت او بنده ګي وکړي، او دشرك او مشركينو څخه براءت او بيزاري وکړي.

داسلام دين درې درجې لري: اسلام، ايمان، او احسان، او دا هره درجه څو اركان لري.

اوله درجه: [اسلام]

داسلام پنځه اركان دي:

۱- دا ګواهي (شهادت) ورکول چي پرته دالله ﷻ څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ دالله ﷻ پيغمبر دی. ۲- لمونځ کول. ۳- زکات ورکول. ۴- روژه نيول. ۵- او دبيت الله حج کول.

دالله ﷻ دوحدانيت دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [دآل عمران سورت: ۱۸ آیت]

ترجمه: خدای او پرښتو او دعلم خاوندانو په دې شاهدي ورکړې چې بیشکه شان دادی چې پرته له هغه نه بل دعبادت وړ معبود نشته، پداسي حال کي چي په عدل سره دټول عالم تدبیرونکی دی، بیله هغه څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، دستر قدرت او حکمت خاوند دی.

او د(لا اله الا الله) معنا داده: چي پرته دیو الله ﷻ څخه بل دعبادت وړ معبود نشته.

(لا اله) پرته دالله ﷻ څخه دنورو ټولو خدایانو او معبودانو نفي کوي، او (الا الله) یواځي هغه الله ﷻ ته دعبادت کولو اثبات کوي، کوم چي په عبادت او پاچاهی کي هغه لره شریك نشته.

او ددې خبري وضاحت او تفسیر دالله ﷻ پدې قول کي راغلی دی: ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاء مِّمَّا تَعْبُدُونَ * إِلاَّ الَّـذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ * وَجَعَلَهَا كَلِمَةً

(c) ketabton.com: The Digital Library

بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ [دالزخرف سورت: ٢٦-٢٨ آيتونه]

ترجمه: او هغه وخت ياد کړه چي ابراهيم ﷺ خپل پلار او خپل قوم ته وويل: بيشکه زه دهغه څه نه بيزار يم چي تاسي يې عبادت کوئ. پرته له هغه ذات نه چي زه يې پيدا کړی يم او هغه به ما ته بيشکه لارښودنه وکړي. او هغه دتوحيد کلمه په خپل اولاد کښي پاتي کيدونکې کلمه وګرځوله، چي ګوندي دوی (خدای او دهغه توحيد) ته بيرته راوګرځي.

او پدې قول کي چي فرمايي: ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْاْ إِلَى كَلَمَةٍ سَوَاء بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ نَعْبُدَ إِلاَّ اللّهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضاً أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللّهِ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقُولُواْ اشْهَدُواْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [دآل عمران سورت: ٦٤ آيت]

ترجمه: ووايه: اې دکتاب خاوندانو، هغي خبري ته راشئ چي زموږ او ستاسي تر منځ شريکه ده (هغه) دا چي بيله خدای څخه دبل شي عبادت ونکړو، او هيڅ شی دهغه سره شريك نکړو او ځيني زموږ دي دالله څخه پرته ځيني نور دخدايانو په توګه ونه نيسي، نو که دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دکتاب خاوندانو) مخ واړاوه نو تاسي ووايئ: شاهد (او ګواه) اوسئ چي مونږ مسلمانان يو (الله ﷻ ته تسليم يو).

دا چي محمد ﷺ دالله رسول دی، دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

[دالتوبه سورت: ۱۲۸ آيت]

ترجمه: بيشکه چي تاسي ته يو پيغمبر ستاسي له خپل (منځ) نه راغلی دی، ستاسي ربړونه او تکليف ورباندي ډير ګران دي، ستاسي (دخير لپاره) ډير حرصناک دی، او پر مؤمنانو باندي مشفق (شفقت والا) او مهربان دی.

او دمحمد ﷺ په پيغمبري او رسالت سره داقرار کولو او ګواهي ورکولو معنا داده: چي دهغه داوامرو اطاعت وشي، اود خبرو تصديق يې وشي، او دکومو شيانو څخه چي يې منع کړيده، دهغو څخه پرهيز او ځان وژغورل شي، او يوازي دهغه دسنت او طريقې مطابق دالله ﷻ عبادت وشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه، زکات، او دتوحید دتفسیر دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [دالبینه سورت: ٥ آیت]

ترجمه: او (پداسي حال کښي) چي دوی ګمارل شوي ندي مګر دا چي په زښت اخلاص سره دخدای عبادت وکړي (او عقیده لري) چي دین دهغه (لخوا) دی، او په عین حال کښي له هر ډول انحراف څخه لیري وي، لمونځ (دهغه له ټولو آدابو سره) اداء کړي، زکات ورکړي، او همدا صحیح او ټینګ (مضبوط) دین دی (چي هغه اسلام دی).

دروژې نیولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۱۸۳ آیت]

ترجمه: ای مؤمنانو، روژه پر تاسي باندي فرض کړې شوې ده لکه چي په هغو کسانو باندي چي له تاسي څخه پخوا وو، فرض کړې شوې وه، بنایي چي تاسو پرهیزګار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شئ.

دحج کولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [دآل عمران سورت: ۹۷ آيت]

ترجمه: دخدای دپاره پر خلکو باندي دبيت الله حج (فرض) دی، په هغه چا باندي چي هغه ته دتلو توان لري، او څوك چي كافر شي نو بيشكه چي خدای له ټولو عالميانو څخه بې پروا دی.

دوهمه درجه: ايمان:

ايمان څه دپاسه اويا (۷۰) څانګي (برخي) لري، له ټولو څخه اوچت او لوړه يې: د(لااله الاالله) ويل دي، او له ټولو څخه وړوکې (کوچنی) يې دلاري څخه دضرر دشي ليري کول دي، او حياء دايمان يوه برخه ده[(۱)].

دايمان شپږ رکنونه دي: په الله ﷻ ايمان راوړل، او

(۱) دا حديث بخاري ۱/۱۰ په کتاب الإيمان کي په دغه الفاظو «بضع وستون» يعني: څه دپاسه شپيته، او مسلم (دنووي شرح ۲/۲۰۲) په کتاب الإيمان کي په (۳۵) [۵۷، ۵۸] نمبر سره روايت کړيدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ﷻ په ملائکو (پرښتو)، کتابونو، پیغمبرانو، دقیامت په ورځ، او دخیر او شر په قضا او قدر ایمان راوړل.

ددې شپږو رکنونو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿لَّيْسَ الْبِرَّ أَن تُوَلُّواْ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَـكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾ [دالبقره سورت: ۱۷۷ آیت]

ترجمه: نیکي (یوازي) دا نده چي خپل مخونه ختیځ او لویدیځ لوري ته واړوئ، بلکه (غوره) نیکي دهغه چا ده چي په خدای، دآخرت په ورځ، (په ټولو) پرښتو، (په ټولو) کتابونو، او (په ټولو) پیغمبرانو باندي يې ایمان راوړی دی.

دقضا او قدر دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [دالقمر سورت: ٤٩ آیت]

ترجمه: بیشکه مونږ هر شی په اندازه پیدا کړی دی.

دریمه درجه: احسان:

احسان یو رکن لري، او هغه دادی: چي دالله ﷻ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي عبادت وکړې لکه چي ته هغه وينې، که يې ته نه وينې نو هغه خو تا ويني.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّ اللّـهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَواْ وَّالَّذِينَ هُم مُّحْسِنُونَ﴾ [دالنحل سورت: ۱۲۸ آيت]

ترجمه: بيشکه الله له پرهيزګارانو او نيکوکارانو سره دی.

او دا قول: ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ❋ الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ ❋ وَتَقَلُّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ ❋ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [دالشعراء سورت: ۲۱۷-۲۲۰ آيتونه]

ترجمه: او په (هغه ذات) توکل وکړه چي دستر قدرت خاوند (او) مهربان دی. هغه (ذات) چي تاويني کله چي (دعبادت دپاره) راپاخيږې. او (هم) دسجده کوونکو په منځ کښي ستا حرکتونه. بيشکه چي همدغه (خدای) دی اوريدونکی (او) پوه (دعلم خاوند).

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِن قُرْآنٍ وَلاَ تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلاَّ كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تُفِيضُونَ فِيهِ﴾ [ديونس سورت: ٦١ آيت]

ترجمه: او په هيڅ کوم کار (يا کوم فکر مشغول) نه يې، او دهغه څخه دقرآن دهيڅ يو (آيت) تلاوت نه کوې او (تاسي) هيڅ کوم کار نکوئ پرته لدې کله چي په هغه کښي بوخت کيږي (نو) مونږ پر تاسي باندي شاهدان (ګواهان) يو.

او داحاديثو څخه يې دليل دجبريل هغه مشهور حديث دی چي عمر بن خطاب ﷺ روايت کړی دی، چي وايي: «بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ(١) شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعَرِ، لا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخِذَيْهِ، وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، أَخْبِرْنِي عَنْ الإِسْلامِ، فَقَالَ: أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ،

---

(١) دا الفاظ په صحيح مسلم کې نشته، او دصحيح مسلم دحديث الفاظ داسي دي: «بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ...». صحيح مسلم کتاب الإيمان (٨) [١] نمبر حديث.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ، إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلا، قَالَ: صَدَقْتَ، فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ الإِيمَانِ، قَالَ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، قَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ الإِحْسَانِ، قَالَ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ السَّاعَةِ، قَالَ: مَا الْمَسْؤُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنْ السَّائِلِ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ أَمَارَاتِهَا، قَالَ: أَنْ تَلِدَ الأَمَةُ رَبَّتَهَا، وَأَنْ تَرَى الْحُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ، قَالَ: فَمَضَى، فَلَبِثْنَا مَلِيًّا، فَقَالَ: يَا عُمَرُ، أَتَدْرِي مَنْ السَّائِلُ؟ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: هَذَا جِبْرِيلُ، أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ أَمْرَ دِينِكُمْ»(١).

ترجمه: پداسي حال کي چي مونږ دپيغمبر ﷺ سره ناست وو چي يو داسي سړی راغی چي تکي سپيني جامې او تک تور ويښته يې وه، او دسفر نښي وربانـدي نه ليدل

---

(١) دجبرائيل حديث مسلم پوره په کتاب الإيمان کي په (٨) [١] نمبر سره دعمر بن الخطاب ﷺ څخه (دنووي شرح ١/١٢٦-١٣٣)، او بخاري په مختصر ډول دابو هريره ﷺ څخه روايت کړيدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیدي، او نه هم له مونږ څخه چا پیژانده، نو د پیغمبر ﷺ مخې ته کیناست، او خپل ځنګنونه یې د پیغمبر ﷺ له ځنګنونو سره ولګول، او لاسونه یې پر ورنونو کیښودل، او ویې ویل: اې محمده، د اسلام څخه مې خبر کړه، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: (اسلام دادی): چې اقرار وکړې (ګواهي ورکړې) چې پرته د الله ﷻ څخه بل د عبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ د الله ﷻ پیغمبر دی، او لمونځ په بنه توګه وکړې، او زکات ورکړې، او د بیت الله حج وکړې که دلارې توان در سره وو، (سړي) وویل: رښتیا دي وویل، نو مونږ تعجب وکړ چې هم پوښتنه ترې کوي،او هم یې تصدیق کوي، (سړي) وویل: د ایمان څخه مې خبر کړه، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: (ایمان دادی) چې په الله ﷻ، او د هغه په ملائکو، کتابونو، پیغمبرانو، د آخرت په ورځ، او د خیر او شر په قضا او قدر ایمان راوړې، (سړي) وویل: رښتیا دي وویل، نو د احسان څخه مې خبر کړه، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: (احسان دادی) چې د الله ﷻ داسې عبادت وکړې لکه چې ته یې وینې، نو که ته یې نه وینې، نو هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دي ويني، (سړي) وويل: دقيامت څخه مي خبر كړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: څوك چي پوښتني ته ځواب وركوي له هغه چا څخه چي سوال كوي زيات علم نلري (پدي هكله)، (سړي) وويل: نو دقيامت له نښو څخه مي خبر كړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (دقيامت نښي دادي) چي وينځه خپل بادار وزيږوي، او لوڅي پښې، برېنډ، فقيران دپسونو څروونكي (چوپانان) به ګوري چي دتعميرونو (په جوړولو كي به) يو له بل څخه زيات كوښښ كوي، (راوي) وويل: نو سړى ولاړ، نو څه شانتي كيناستو، او بيا (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: چي اې عمره، آيا پوهيږې دا سوال (تپوس) كوونكى څوك وو؟ ما ورته وويل: چي الله او رسول يې ښه پوهيږي، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: دا جبريل وو، راغلى وو چي تاسو ته ستاسو دين وښايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم اصل

[دخپل پيغمبر محمد ﷺ پيژندل]

ستاسي پيغمبر ﷺ محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم دی، او هاشم دقريشو څخه دی، او قريش دعربو څخه دي، او عرب داسماعيل بن ابراهيم الخليل -عليه وعلى نبينا أفضل الصلاة والسلام- دنسل څخه دی.

دپيغمبر ﷺ عمر دري شپيته (۶۳) کاله وو، چي خلويښت (۴۰) کاله يې دنبوت څخه مخکي او درويشت (۲۳) کاله يې دنبوت او رسالت په حال کي تير کړي دي.

دنبوت دليل يې د ﴿اقرأ﴾[1] آيت دی، او درسالت دليل يې د ﴿المدثر﴾ آيت دی، داوسيدو ځای يې مکه وه، الله ﷻ (خلکو ته) استولی دی چي دشرك څخه يې وويروي، او توحيد ته يې دعوت کړي.

---

(۱) د الله ﷻ دي قول ته اشاره ده: ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ [دالعلق سورت: ۱ آيت] ترجمه: ولوله، دخپل پروردگار په نامه، هغه چي (ټول مخلوق يې) پيدا کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبرې دليل دالله جل جلاله دا قول دى چې فرمايي:
﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ * قُمْ فَأَنذِرْ * وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ * وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ * وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ * وَلَا تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ * وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ﴾
[دالمدثر سورت: ۱-۷ آيتونه]

ترجمه: اې په ځان باندي دځادر نغښتونکيه، پاڅيږه (او نړيوال) وويروه، او خپل پروردګار په لويۍ سره ياد كړه، او خپلي جامې پاكي كړه، او له پليتۍ نه ډډه (او پرهيز) وكړه، او (پر چا باندي) منت مه ږده، چې (دهغه څه په مقابل كښي چي وركړى دي دى) زيات بدل وغواړې، او دخپل پروردګار لپاره صبر وكړه.

او د ﴿قُمْ فَأَنذِرْ﴾ مراد دادى: چي دشرك څخه يې وويروه، او توحيد ته يې دعوت كړه، او د ﴿وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ﴾ څخه مراد دادى: چي په توحيد سره (دخپل پروردګار) تعظيم وكړه، او د ﴿وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ څخه مراد دادى: چي خپل عملونه دشرك څخه پاك كړه، او د ﴿وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾ مراد دادى: چي دبتانو څخه هجرت وكړه، او دهجرت كولو څخه مراد دبتانو پرېښودل او دهغوى څخه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوی دپیروانو (مشرکینو) څخه بیزاره کیدل دي.

پیمغبر ﷺ لس کاله په همدې شکل سره توحید ته خلك رابلل، او دلسو کلونو وروسته آسمان ته وخیژول شو، او پنځه لمونځونه پرې فرض شول، (او دهغه څخه وروسته یې) درې کاله په مکه کي لمونځ وکړ، او بیا مدينې ته دهجرت کولو امر ورته وشو.

او دهجرت څخه مراد: دشرك دمحيط (ځای یا وطن) څخه داسلام محیط ته تلل دي، او دشرك دمحیط څخه داسلام محیط ته هجرت پر دې امت باندي فرض دی، او هغه به دقیامت تر ورځي پوري باقي وي.

ددې خبري دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلآئِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُواْ فِيمَ كُنتُمْ قَالُواْ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الأَرْضِ قَالْوَاْ أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُواْ فِيهَا فَأُوْلَـئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءتْ مَصِيرًا ۞ إِلاَّ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاء وَالْوِلْدَانِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلاَ يَهْتَدُونَ سَبِيلاً ۞ فَأُوْلَـئِكَ عَسَى اللّهُ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللّهُ عَفُوًّا غَفُورًا﴾ [دالنساء سورت: ۹۷-۹۹ آيتونه]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: بیشکه هغه کسان چي پر خپلو ځانونو یې ظلم کړیدی، ملائکې چي کله ددوی روحونه اخلي، ورته وایي: تاسي په څه حال کښي وئ؟ دوی په ځواب کښي وایي: مونږ دځمکي پر مخ ضعیفان (او مظلومان) وو، ملائکي وایي: آیا دخدای ځمکه پراخه نه وه تر څو چي تاسي پکښي هجرت کړی وای؟ نو ددوی ځای دوزخ دی او بد دورتلو ځای دی دوزخ. خو نا توان نارینه، ښځي او واړه چي نه دکومي وسیلې توان لري او نه کومه لاره پیدا کولای شي. نو داسي خلک هیله ده چي الله ددوی څخه (ددوی دغه ګناهونه) وبخښي، او الله عفوه کوونکی (او بخښونکی) ذات دی.

او دا قول چي فرمایي: ﴿يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ﴾ [دالعنکبوت سورت: ٥٦ آیت]

ترجمه: اې زما (مسلمانانو) بندګانو، بیشکه چي زما ځمکه پراخه (ارته) ده، نو خاص ما لره عبادت وکړئ.

بغوي رحمت الله علیه وایي: «دا آیت دهغه مسلمانانو په هکله نازل شوی دی چي په مکه کي پاتي وو او هجرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې نه وو کړی، (الله جَلّ جَلاله) هغوی ته په ايمان سره خطاب وکړ».

او دحديثو څخه دهجرت دليل دپيغمبر ﷺ دا قول دی چي فرمايي: «لاَ تَنْقَطِعُ الْهِجْرَةُ حَتَّى تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ، وَلاَ تَنْقَطِعُ التَّوْبَةُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا»[(١)].

ترجمه: تر څو چي دتوبې (ور) نه وي بند شوی، نو دهجرت (حکم) له منځه نه ځي، او تر څو چي لمر له مغرب (لويديځ) څخه نه وي راختلی، نو دتوبې (ور) نه بنديږي[(٢)].

او کله چي پيغمبر ﷺ په مدينه منوره کي ځای پر ځای شو، نو داسلام دنورو احکامو امر يې جاري کړ، لکه زکات، روژه، حج، اذان، جهاد، امر بالمعروف، او نهي عن المنکر، او داسي نور شرعي احکام.

---

(١) دا حديث ابوداود په اول دکتاب الجهاد کي ٣/٣ په (٢۴٧٩) نمبر سره، او احمد په مسند کي ٩٩/۴، او نسائي په السنن الکبری کتاب السير کي (لکه څنګه چي په تقريب التحفة کي راغلي دي) په (١١۴۵٩) نمبر سره دمعاويه رضي الله عنه څخه روايت کړيدی، او الباني په صحيح الجامع (٧۴٣۶) نمبر حديث کي هغه صحيح بللی دی.

(٢) ددې حديث څخه مراد دادی: چي دهجرت حکم او روا والی به تر قيامت پوري باقي وي. (ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پیغمبر ﷺ په نوموړي شکل سره لس کاله پاتي شو، او له هغه څخه وروسته بیا وفات شو، او دین یې باقي پاتي شو، او دهغه دین دی، داسي دخیر کار نشته چي خپل امت یې هغه ته نه وي رابللی، او نه داسي بد او ناوړه کار شته چي خپل امت یې له هغه څخه نه وي منع کړی.

او کوم دخیر کار چي خپل امت یې هغه ته را بللی دی هغه توحید، او هر هغه څه دي چي الله ﷻ یې خوښوي، او کوم شر چي خپل امت یې له هغه څخه منع کړی او ویرولی دی، هغه شرك، او هر هغه څه دي چي الله ﷻ یې نه خوښوي، او بد یې ګڼي.

الله ﷻ پیمغبر ﷺ ټولو خلکو ته استولی دی، او دهغه اطاعت یې پر ټولو انسانانو او پیریانو فرض کړیدی.

ددې خبري دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ [دالأعراف سورت: ۱۵۸ آیت]

ترجمه: ووایه (ای پیغمبره): اې خلکو بیشکه زه ستاسي دټولو دپاره دخدای پیغمبر یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دپیغمبر ﷺ په ذریعه خدای ﷻ خپل دین تکمیل او پوره کړ، او دلیل یې دهغه دا قول دی چې فرمایي: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الإِسْلاَمَ دِينًا﴾ [دالمائده سورت: ۳ آیت]

ترجمه: نن ورځ ما ستاسي دپاره ستاسي دین پوره کړ او پر تاسي باندي مي خپل نعمت تمام کړ، او اسلام مي ستاسي دپاره (د) دین (په توګه) غوره کړ.

او دپیغمبر ﷺ دوفات کیدو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ * ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ﴾[د الزمر سورت: ۳۰-۳۱ آیتونه]

ترجمه: بیشکه ته مړ کیدونی یې، او دوی (هم) مړ کیدونکي دي. او بیا به بیشکه تاسو دقیامت په ورځ دخپل پروردګار په حضور (دخپلو کړونو په هکله) جګړه وکړئ.

او خلك چي کله مړه شي، نو بیا (دقیامت په ورځ) بیرته ژوندي کیږي، او دلیل یې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾ [د طه سورت: ۵۵ آیت]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: تاسي مو له دې (خاورې) څخه پيدا کړئ، او په هغې کښې به تاسي ننه باسو، او بيا به تاسي له هغې څخه بل ځل راوباسو.

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَاللَّهُ أَنبَتَكُم مِّنَ الأَرْضِ نَبَاتًا * ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا﴾ [د نوح سورت: ١٧-١٨ آيتونه]

ترجمه: او خدای تاسي (دزرغون شوي شي په توګه) له ځمکي څخه پيدا کړي يئ. (او) بيا به تاسي بيرته هلته وګرځوي، او بيا به مو په راويستو سره راوباسي (ژوندي کړي).

او (دقيامت په ورځ) بيرته له ژوندي کيدو وروسته دعملونو حساب ورسره کيږي، او دهغې جزا ورکول کيږي.

ددې خبري دليل دالله جَلَّ جَلالُه دا قول دی چي فرمايي: ﴿لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاؤُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى﴾ [د النجم سورت: ٣١ آيت]

ترجمه: تر څو هغو کسانو ته چي بدي يې وکړه ددوی دکړنو جزا ورکړي، او هغو کسانو ته چي نيکي يې وکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه بدله ورکړي.

او ثبوت چې د مرګ څخه وروسته بیا ژوندي کیدو څخه انکار وکړي کافر کیږي، او دلیل یې دالله ﷻ دا قول دی چې فرمایي: ﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن لَّن يُبْعَثُوا قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [د التغابن سورت: ٧ آیت]

ترجمه: کافران داسي غلط فکر (سوچ) کوي چې هیڅکله به دوی (ژوندي) راپورته نه کړی شي، ووایه: هو، قسم دی زما په پروردګار چې بیشکه تاسي به (ژوندي) راپورته کړي شئ، بیا به دهغه څه نه چې کول مو، خبر کړي شئ، او دا کار الله ﷻ ته آسان دی.

او الله ﷻ ټول پیغمبران ویروونکي او زیری ورکوونکي استولي دي، او دلیل یې دالله ﷻ دا قول دی چې فرمایي: ﴿رُسُلاً مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلاَّ يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾ [د النساء سورت: ١٦٥ آیت]

ترجمه: داسي پیغمبران چې (هم) زیري ورکونکي او (هم) ویروونکي (دي) تر څو چې دخلکو سره دپیغمبرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(داستولو) څخه وروسته پر خدای باندي کوم دليل نه وي.

دټولو څخه ړومبی پيغمبر نوح عليه السلام دی، او اخيرنی پيغمبر محمد ﷺ دی، چي دټولو پيغمبرانو ختم کوونکی پيغمبر دی.

ددې خبري دليل چي نوح عليه السلام له ټولو څخه ړومبی پيغمبر دی دالله جل جلاله دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِن بَعْدِهِ﴾ [د النساء سورت: ١٦٣ آيت]

ترجمه: بيشکه چي مونږ تا ته وحي وکړه، لکه چي نوح او دهغه څخه وروسته پيغمبرانو ته مووحي کړې وه.

دنوح عليه السلام څخه تر محمد ﷺ پوري چي الله جل جلاله هر امت ته پيمغبر استولی دی، هغوی ته يې ديو الله په عبادت سره امر کړي، او دطاغوت(١) دعبادت څخه يې منع کړيدي، او دليل يې دالله جل جلاله دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [د النحل سورت: ٣٦ آيت]

(١) طاغوت هر هغه معبود ته ويل کيږي چي د الله جل جلاله څخه پرته يې عبادت وشي، لکه شيطان، بت، مړی او داسي نور. (ژباړونکي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: او بیشکه چي مونږ په هر امت کښي يو رسول (ددغه فرمان سره) ولیږه چي: دخدای عبادت وکړئ او له بتانو څخه ځان وژغورئ.

او الله ﷻ په ټولو بندګانو دا فرض کړیده چي په طاغوت باندي کافر شي (او هغه ونه مني) او په يو الله ﷻ ایمان راوړي، ابن القیم رحمت الله علیه وایي: «له طاغوت څخه مراد هر هغه څوك دی چي بنده يې دشریعت خلاف عبادت، متابعت، او اطاعت وکړي».

او طاغوتان ډیر زیات دي، خو پنځه يې له ټولو څخه لوی دي: ۱- ابلیس ملعون، ۲- هغه څوك چي خلك يې عبادت وکړي او هغه پدې راضي وي، ۳- هغه څوك چي خلك خپل عبادت ته رابولي، ۴- هغه څوك چي د غیبو دعلم دعوا وکړي، ۵- او هغه څوك چي دالله ﷻ ددین څخه پرته په نورو قوانینو حکم او فیصله وکړي.

ددي خبرو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿لاَ إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَد تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىَ لاَ انفِصَامَ لَهَا وَاللّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [د البقره سورت: ۲۵٦ آیت]

ترجمه: ددین په (منلو) کښي زور نشته، بیشکه چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمه لار له گمراهۍ څخه څرگنده شوې ده، نو هر هغه څوك چي له طاغوت (باطله معبودانو) څخه مخ اړوي او په خدای ايمان راوړي نو بيشکه چي کلکه کړۍ يې ټينګه نيولې ده چي هيڅکله هغه لره شکيدل نشته او خدای ښه اوريدونکی (او) ښه پوهيدونکی دی.

او همدا د «لااله الاالله» معنا ده.

او په حديث کي راغلي دي: «رَأْسُ الأَمْرِ الإِسْلاَمُ وَعَمُودُهُ الصَّلاَةُ وَذِرْوَةُ سَنَامه الْجِهَادُ»[1].

ترجمه: ددين بنياد اسلام[2] دی، او ستنه يې لمونځ دی، او اوچته (جګه) څوکه يې جهاد دی.

والله أعلم.. وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم.

---

(١) دا حديث ترمذي ١٢/٥ په کتاب الإيمان کي په (٢٦١٦) نمبر سره، او ابن ماجه ١٣١٤/٢ په کتاب الفتن کي په (٣٩٧٣) نمبر سره، او احمد په مسند کي ٢٣١/٥، ٢٣٧ دمعاذ بن جبل ﷺ څخه روايت کړيدی، او ترمذي ويلي دي: دا حديث حسن او صحيح دی.

(٢) داسلام څخه مراد دالله په وحدانيت، او دمحمد ﷺ په پيغمبري شاهدي (ګواهي) ويل دي، يعني: (اشهد ان لااله الاالله، واشهد ان محمداً رسول الله) ويل دي.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د موضوعاتو فهرست

موضوع	صفحه

اول اصل: [دخپل پروردګار پیژندل] ۱۰
دوهم اصل: داسلام دین په دلائلو سره پیژندل ۲۲
اوله درجه: [اسلام] ۲۲
دوهمه درجه: ایمان: ۲۷
دریمه درجه: احسان: ۲۹
دریم اصل: [دخپل پیغمبر محمد ﷺ پیژندل] ۳۴
دموضوعاتو فهرست ۴۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

الأصول الثلاثة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمه الله)

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف

صالح عبدالعزيز الراجحي

الأصول الثلاثة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمه الله)

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة ـ الرياض ـ ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library